

**Aan de vaste commissie voor Infrastructuur en Waterstaat
t.a.v. de griffier, mevrouw J. Rijkers
cie.iw@tweedekamer.nl**

Betreft: Commissiedebat circulaire economie

Den Haag, 28 oktober 2022

Geachte commissieleden,

Uw agenda voor het commissiedebat Circulaire economie op woensdag 2 november aanstaande weerspiegelt het grote aantal onderwerpen dat in het kader van de circulaire economie om aandacht vraagt. Wij herkennen dit in alles wat nodig is om ook onze frisse drankensector volledig circulair te maken.

Onze sector heeft als missie om de meest duurzame manieren te ontwikkelen waarmee mensen van onze drankjes kunnen genieten, als onderdeel van een circulaire economie. We willen minder materiaal gebruiken waar dat kan en, bij de verpakkingen die we gebruiken, focussen op de circulariteit van die verpakkingen.

Deze transitie is complex omdat het vrijwel alle aspecten van de bedrijfsvoering, het productieproces en onderdelen van de keten raakt. Dat we als sector niet alleen hebben te kijken welke ontwikkelingen in eigen land voor ons relevant zijn, maar ook die binnen de EU en daarbuiten, versterkt die complexiteit. Daarbij komt dat we soms met trots kunnen kijken naar de stappen die zijn en worden gezet, zoals het steeds hoger wordende percentage gerecycled plastic dat we toepassen als sector. Gemiddeld zitten we boven de 50%, met uitschieters van bedrijven die zelfs 100% PET gebruiken. Teleurgesteld zijn we als zaken weerbarstiger zijn en langer duren dan we zouden willen, zoals het opzetten van een statiegeldsysteem voor blik.

Wij vinden het belangrijk om een positieve bijdrage te leveren aan het realiseren van de circulaire economie. Dit vanuit onze inherente overtuiging dat we als sector een bijdrage hebben te leveren aan de wereld waarin we leven en ook omdat frisdrankdrinkers dit van ons verlangen. Zo vond een derde van de respondenten van het Nationale Frisse Drankenonderzoek van 2021 het belangrijk dat verpakkingen kunnen worden ingezameld, en een kwart dat verpakkingen recyclebaar zijn en het milieu minder belasten. Vooral onder jongere generaties leeft dit sterk.

De Nederlandse vereniging Frisdranken, Waters en Sappen (FWS) omarmt niet alleen ambitieuze doelstellingen op het gebied van duurzame materialen, we kijken ook voortdurend hoe we zo zorgvuldig en spaarzaam mogelijk met grondstoffen kunnen omgaan. Zo zet onze sector volop in op het terugdringen van hun CO₂-emissies, waarbij de hele productieketen onder de loep wordt genomen, en zijn Nederlandse producenten koploper binnen Europa bij het circulair maken van verpakkingen: van dop tot sleeve.

Met het oog op uw commissiedebat willen we graag de volgende onderwerpen onder uw aandacht brengen.

EU-regelgeving

Het Europese en Nederlandse verpakkingsbeleid wordt overwegend gedreven door de EU-Richtlijn verpakking en verpakkingsafval. Deze wordt momenteel herzien door de Europese Commissie. Een conceptversie van de herziening die in omloop is, bevat verregaande voorstellen om circulaire verpakkingsystemen anders in te richten. Hierbij worden zeer ambitieuze hervulbaarheidsdoelstellingen en Europees gestandaardiseerde richtlijnen voor statiegeldsystemen geïntroduceerd.

Naar verwachting wordt het definitieve concept van *Packaging and Packaging Waste Regulation* eind november gepresenteerd. Bijgaand treft u ter informatie een reactie van onze Europese koepelorganisaties aan waarin o.a. de zorg wordt uitgesproken over de te ambitieuze targets die staan in het concept dat nu circuleert. De Europese Commissie wordt gevraagd om ambitieuze maar haalbare doelen vast te stellen voor drankverpakkingen die de transitie naar circulaire verpakkingen ondersteunen.

Met het oog op deze ontwikkelingen, die een grote impact zouden hebben, is het essentieel om ook op nationaal niveau rekening te houden met deze Europese koersverschuiving. Om processen toekomstbestendig in te kunnen richten en een gelijk speelveld in stand te houden, vragen wij u om de uiterst ambitieuze EU-doelstellingen die uit de herziening zullen vloeien als leidraad te gebruiken en terughoudend te zijn met aanvullende nationale regelgeving of wijzigingen. Dit leidt niet alleen tot een betere harmonisatie op EU-niveau, maar helpt ook, zoals de staatssecretaris in haar brief onderschrijft, om het voor producenten efficiënter en overzichtelijker te houden.

Voordat wij hieronder uw aandacht vragen voor onze reactie op een aantal agendapunten, herhalen we graag onze uitnodiging om u op locatie te ontvangen voor een werkbezoek over verpakkingen en circulariteit.

Vertalen EU-regelgeving naar nationale en decentrale regelgeving

Als sector zijn we volop bezig met de implementatie van de SUP-richtlijn. Wat we daarbij wel waarnemen is dat het van groot belang is dat de rijksoverheid decentrale overheden, maar ook consumenten, goed meeneemt in de aanpassingen die voortvloeien uit de verschillende onderdelen van in dit geval de SUP-richtlijn. Wat ons betreft zou daar meer aandacht voor mogen zijn.

Hervulbare verpakkingen

FWS is voorstander van het vergroten van het aandeel hervulbare verpakkingen op de Nederlandse markt. Het is een belangrijke manier om afval te reduceren en een lagere CO₂ impact te realiseren als onderdeel van een circulaire aanpak. Daarbij is wel van belang dat de keuze voor de hervulbare optie daadwerkelijk een meerwaarde heeft voor het klimaat en de transitie van een single use verpakking naar een hervulbare verpakking dient. Bij de keuze van verpakkingen staan Life Cycle Assessments (LCA's) voorop. Het belang van (voedsel)veiligheid en -verspilling dient vanzelfsprekend ook altijd meegewogen te worden in de impact die gerealiseerd kan worden.

Naar alle waarschijnlijkheid zal ook in de herziening van de bovengenoemde EU-richtlijn vol ingezet worden op een transitie naar hervulbare verpakkingen. Het is van belang dat verpakkingso oplossingen bijdragen aan een circulaire samenleving en het klimaatdoel. Ook bij hervulbare verpakkingen spelen vraagstukken van infrastructuur en gebruik van grondstoffen. Daarom vragen we u dan ook om voldoende ruimte te laten in de route van recycling.

We willen ook opmerken dat we als sector graag betrokken willen zijn bij de verdere invulling van het NPCE, als onderdeel van onze inspanningen voor een circulaire economie en om zo onze bijdrage te leveren.

Statiegeld op blik

Wij delen de grote teleurstelling dat het niet mogelijk is om het statiegeldsysteem voor blikjes per 31 december aanstaande operationeel te hebben. We zouden niets liever zien dan dat onze blikjes niet langer in het zwerfafval terechtkomen en om niet allerlei (onnodige) kosten te maken, zoals in verband met de opslag en dubbele aankoop van blikken. Vanzelfsprekend hadden we ook graag voorkomen om in een juridische procedure terecht te komen. Een veelheid aan redenen, van een tekort aan menskracht en materialen tot logistieke knelpunten en de gekozen richting van het wettelijk kader, staat echter een invoering per 31 december aanstaande in de weg, hoe graag we dit ook anders hadden gewild.

U zult dan ook begrijpen dat wij graag gehoor hadden gegeven aan de dringende oproep van de staatssecretaris om alles op alles te zetten om aan de invoeringsdatum te voldoen. Dit is echter simpelweg niet mogelijk en niet verantwoord. Een succesvolle invoering van het statiegeldsysteem op blik vraagt dat het daarvoor benodigde systeem in zijn geheel klaar is om het jaarlijkse aantal van ruim 2,5 miljard blikjes te verwerken.

Het is niet mogelijk om het systeem gefaseerd in te voeren, want zonder dat het totaalsysteem klaar is, loopt het algehele succes van statiegeld op blik grote risico's. Consumenten zullen in verwarring raken omdat ze de blikken niet terug kunnen brengen en het geld niet terug kunnen krijgen waar ze recht op hebben, blikken zullen niet goed gerecycled kunnen worden en producenten lopen het risico om goede blikken weg te moeten gooien.

Daarnaast lopen we als collectief van overheid, producenten en supermarkten het risico dat het draagvlak onder het totale statiegeldsysteem negatief wordt beïnvloed. Alleen met een hoge bereidwilligheid onder consumenten en een volledig functioneel systeem komen de inzamelings- en recyclingpercentages binnen bereik.

Ons commitment om de in de wet vastgelegde targets voor de inzameling van blik te halen, is onverminderd. Wij realiseren ons dat uitstel van de invoering betekent dat er een nog beperktere tijd zal zijn om de benodigde gedragsverandering bij consumenten tot stand te brengen en dat dit vraagt om een verdere intensivering van alle activiteiten die daarop gericht zijn. Wij zijn ons daarvan terdege bewust en zijn voornemens om hier een positieve bijdrage aan te leveren.

Drankenkartons

FWS herkent zich in de uitkomsten van het onderzoek naar een eventueel verschuivingseffect van PET-flessen naar drankenkartons. Ook wij zien dit effect niet terug in onze interne cijfers.

We omarmen de introductie van het aparte recyclingtarget voor drankenkartons. Drankenkartons hebben van alle verpakkingen in de verpakkingsmix van producenten van frisdranken, waters en sappen de laagste CO₂-footprint om te maken en op te markt te zetten. Tegelijkertijd zien we dat er in recycling nog veel te winnen is. Desalniettemin is de recyclingsector voor drankenkartons volop in beweging en investeren bedrijven flink in het inzetten van extra recyclecapaciteit. Dit is ook de reden waarom Wageningen Universiteit inschat dat de recycling van drankenkartons in de periode 2023-2030 met minimaal 62% zal groeien. Daarbij moet worden aangemerkt dat het percentage sap-, frisdrank- en waterverpakkingen dat gerecycled wordt naar alle waarschijnlijkheid vele malen hoger ligt dan het gemiddelde, omdat deze pakken weinig residu bevatten en daardoor relatief beter recyclebaar zijn dan bijvoorbeeld pakken zuivel.

Uiteraard zijn wij gaarne bereid tot een andere toelichting op bovengenoemde punten.

Namens de vereniging Frisdranken, Waters, Sappen (FWS),

Taco Juriaanse,
directeur